

ยุทธธรรมคำจูงไทย กำหนดไว้มาตรฐานเดียว มาจากไหนไม่ข้องเกี่ยว มาตรฐานเดียวทั่วเมืองไทย

►► ในภาพรวมแล้วการอำนวยความสะดวกยุทธธรรม ไม่ได้เป็นภารกิจของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง โดยเฉพาะ ขณะที่การอำนวยความสะดวกสืบสวนสอบสวน หรือดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิด ก็ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติเท่านั้น เนื่องจากปัจจุบันมีอีกหลายหน่วยงานได้เข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบภารกิจในส่วนที่ขาดหรือเป็นข้อจำกัด

กระทรวงยุทธธรรมมีภารกิจสำคัญ คือการอำนวยความสะดวกยุทธธรรมให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าไปมีบทบาทรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับคดีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อป้องกันและปราบปราม รวมทั้งเป็นการปลูกฝังค่านิยม “คนไทยต้องไม่โกง” หรือคดีร้ายแรงต่าง ๆ เนื่องจากการสืบสวนเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดมีความยุ่งยากซับซ้อน

แนวทางการดำเนินการของกระทรวงยุทธธรรมได้ยึดมั่นในหลักการ กล่าวคือ ทุกคนมีความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ไม่มีใครสามารถอยู่เหนือกฎหมาย ไม่มีทางเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าใครจะมีอำนาจหรืออิทธิพลมากเพียงใด หากกระทำผิดต้องได้รับโทษ

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการนำคนที่กระทำผิดมาลงโทษ ทั้งคดีการทุจริตคอร์รัปชัน และคดีร้ายแรงที่มีความยุ่งยากซับซ้อน กระทรวงยุทธธรรมจะมุ่งเน้นการบูรณาการหรือสนธิกำลังระหว่างหน่วยงานเป็นสำคัญ ซึ่งภายใต้กระทรวงยุทธธรรมมีหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องของหลายหน่วยงาน อาทิ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุทธธรรม คือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)

กระทรวงยุทธธรรมได้ดำเนินการเพื่อนำคนกระทำผิดมาลงโทษหลายกรณี ขณะเดียวกันก็ได้ดำเนินการให้มีการตรวจสอบพยานหลักฐานและการกล่าวหาบุคคลต่าง ๆ ว่าเป็นผู้กระทำผิดให้เป็นไปอย่างละเอียดรอบคอบ โดยเฉพาะกรณีสำคัญที่ได้รับความสนใจและสร้างความสะเทือนใจให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก ได้แก่ เหตุการณ์เพลิงไหม้ซานติกาผ้าฝ้าย กรณีการทุจริตนมโรงเรียน และกรณีดำเนินงานของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ประสบภาวะขาดทุน ■

เหตุการณ์เพลิงไหม้ซานติก้าผับ

▶▶ กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้อย่างร้ายแรงที่สถานบันเทิง ซานติก้าผับ ซอยสุขุมวิท ๖๓ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ทำให้มีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก

จากการสอบสวนหาผู้ก่อเหตุในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้สรุปสำนวนคดีเบื้องต้นพร้อมแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องรวม ๖ คน โดยมีผู้ต้องหาสำคัญคือ นายสราวุธ อะริยะ อายุ ๒๘ ปี นักร้องนำวงเบิร์น มีความผิดในข้อหากระทำการโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ กระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย และมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บ

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกตามภารกิจกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งแต่งตั้ง “คณะกรรมการอำนวยความสะดวกเพื่อประสานงานผู้เสียหาย ติดตามผลการดำเนินคดี และตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้สถานบริการ ซานติก้าผับ” โดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน รวมทั้งมีคำสั่งจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการอำนวยความสะดวก และศูนย์ปฏิบัติการ ได้ดำเนินการบูรณาการด้านบุคลากรและอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยมีชุดปฏิบัติการของส่วนราชการดังกล่าว สนธิกำลังและปฏิบัติการร่วมกัน

การดำเนินการด้านการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือผู้เสียหาย ทางกระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามกรอบของกฎหมายเรียบร้อยแล้ว

ในด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริงเหตุเพลิงไหม้ โดยเป็นการตรวจสอบคู่ขนานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ครั้งนี้ว่า จุดต้นเพลิงคือบริเวณห้องโถงใหญ่ ส่วนแหล่งความร้อนที่ทำให้เกิดเพลิงไหม้ น่าเชื่อวามาจากดอกไม้เพลิง (พลุไฟ) ที่มาจากการจุดด้านหน้าเวที โดยใช้พยานหลักฐานจากภาพวิดีโอที่บันทึกได้ในเวลาเกิดเหตุ ซึ่งเป็นพลุไฟชนิดเม็ดดาว ไม่ใช่ลักษณะไฟเอฟเฟกซ์ หรือ ไฟโรเทคนิค

ภาพจากกล้องวิดีโอที่ได้รับ เป็นภาพจากเมมโมเรียการ์ด จากกล้อง ๒ ตัว เห็นได้ชัดว่านักร้องนำที่ถูกกล่าวหา ก้มลงไปจริง แต่เอาเท้ากระแทบลูกไฟที่ตกลงมา หากพลุไฟเอฟเฟกซ์เป็นสาเหตุทำให้เกิดเพลิงไหม้จริง ภาพจากวิดีโอสามารถระบุได้ว่า ผู้จุดไม่ใช่ นักร้องนำวงเบิร์นแต่อย่างใด

ความเห็นเบื้องต้นของทีมงานจากกระทรวงยุติธรรมค่อนข้างจะแตกต่างกับความเห็นของพนักงานสอบสวนมากพอสมควร และเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนคดีนี้ก็ไม่ได้นำเอาหลักฐานวิดีโอดังกล่าวมาเป็นหลักฐานประกอบคดีแต่อย่างใด โดยให้นำหนักไปที่พยานบุคคลมากกว่า แต่ถึงกระนั้นทางกระทรวงยุติธรรมก็จะส่งหลัก

- นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ลงตรวจพื้นที่กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ที่สถานบันเทิงซานติก้าผับ ซอยสุขุมวิท ๖๓ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

● การแถลงข่าวผลการตรวจสอบของคณะทำงานกระทรวงยุติธรรมกรณีเพลิงไหม้ซานติก้าผับ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้เสนอคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) เพื่อรับโอนเป็นคดีพิเศษ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ กระทรวงยุติธรรม

ฐานภาพจากวิดีโอดังกล่าวมอบให้กับพนักงานสอบสวนเพื่อประกอบการดำเนินคดีต่อไป

นอกเหนือจากการค้นหาสาเหตุการเกิดเพลิงไหม้แล้ว ผลจากการปฏิบัติการร่วมกันของหลายหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม ทำให้เกิดประเด็นใหม่เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาต่อ ทั้งเรื่องปัญหาเสพติดในสถานบริการ การควบคุมระเบียบสถานบันเทิง รวมทั้งการควบคุมอาหาร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเก็บภาษีสรรพสามิตจากสถานบริการต่าง ๆ เพราะสถานบริการหรือสถานบันเทิงต่าง ๆ มักหลบเลี่ยงการเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง โดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องรู้เห็นเป็นใจ

ผลพวงจากกรณีซานติก้าผับจะเห็นได้ว่า หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างจริงจัง อาจสามารถเรียกเก็บภาษีในแต่ละปีได้อีกเป็นจำนวนมหาศาล เฉพาะกรณีซานติก้าผับเพียงรายเดียว หากมีช่องทางและสามารถเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตได้ภายใน ๕ ปีที่ผ่านมา มีความเป็นไปได้ที่จะสามารถเรียกเก็บภาษีได้ไม่ต่ำกว่า ๒๐ ล้านบาท และหากเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตจากสถานบันเทิงอื่น ๆ

ทั่วประเทศ รวมทั้งหมดแล้วน่าจะสร้างรายได้ให้รัฐเพิ่มขึ้นในแต่ละปีไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นล้านบาททีเดียว

ทั้งนี้เพราะ พ.ร.บ. พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ กำหนดให้สถานบริการตามมาตรา ๓(๑) ของกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ซึ่งหมายถึงไนท์คลับหรือดิสโก้เทค ที่มีการจำหน่ายสุรา และการแสดงดนตรี และการเต้นรำ จะต้องเสียภาษีสรรพสามิตร้อยละ ๑๐ ของรายได้จากการขายอาหารและเครื่องดื่มทั้งหมด จากการตรวจสอบพบว่า ซานติก้าผับได้แจ้งตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓(๑) เพราะมีพยานยืนยันว่า มีการเต้นรำในซานติก้าผับ ดังนั้นควรจะตั้งจดทะเบียนสรรพสามิตและเสียภาษีสรรพสามิต

จากการคำนวณภาษีสรรพสามิตจากรายได้จริงทั้งหมดที่แสดงในบัญชีบุคคลกำไรขาดทุน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ รวม ๔ ปี ซึ่งมีรายได้จากการขายอาหาร และเครื่องดื่มรวมประมาณ ๑๕๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต้องชำระภาษีสรรพสามิตจำนวน ๑๕.๙ ล้านบาท และหากรวมรายได้ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคาดว่าไม่ต่ำกว่า ๔๐ ล้านบาท จะต้องเสียภาษีสรรพสามิตไม่ต่ำกว่า ๔ ล้านบาท รวม ๕ ปี น่าจะต้องชำระภาษีสรรพสามิตไม่น้อยกว่า ๒๐ ล้านบาท ■

การทุจริตโครงการอาหารเสริมบนโรงเรียน

▶▶ ปัญหาการทุจริตโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เริ่มปรากฏต่อสาธารณะ เมื่อมีการนำเสนอต่อสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องช่วงต้นปี พ.ศ.๒๕๕๒ ประกอบกับมีผู้ร้องเรียน และแจ้งเบาะแสจำนวนมาก กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) จึงได้เข้าดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการปฏิบัติการรวม ๑๐ คณะ ออกตรวจสอบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้ง ๙ เขต รวม ๑๕ จังหวัด ๘๗ แห่ง และแต่งตั้งคณะกรรมการทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการปฏิบัติการ ๑๐ คณะ พบว่ามีการกระทำในลักษณะที่เชื่อได้ว่ามีการกีดกันไม่ให้มีการประกอบการจำหน่ายได้อย่างเสรี ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม เป็นการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ การกระทำที่เป็นพิรุณสุดเจตนาไม่สุจริต หรือประพฤตินิชอบ ซึ่งพอที่จะสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

ประเด็นเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของ อปท.

๑. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จัดส่งประกาศสอบราคาไปยังผู้ประกอบการที่มีรายชื่อที่ได้รับการรับรองสิทธิจำหน่ายนมของแต่ละพื้นที่ แต่มีผู้ประกอบการเพียง ๑ - ๒ รายเท่านั้นที่เสนอราคา และพบว่าผู้เสนอราคา ๒ รายดังกล่าว ได้ตกลงจัดสรรกันมาก่อนแล้วว่า รายใดจะเป็นผู้ชนะและได้ทำสัญญากับ อปท. เพราะพบข้อเท็จจริงว่า รายที่ชนะการสอบราคาจะเสนอราคากลางทุกครั้ง ส่วนอีกรายจะเสนอราคาที่สูงกว่าราคากลาง เป็นเช่นนี้ทุกครั้งไป ซึ่งเป็นลักษณะของการตกลงแบ่งเขตของผู้ประกอบการด้วยตนเอง ทำให้มีผู้แข่งขันน้อยราย

๒. ผู้ประกอบการรายใดได้ทำสัญญากับ อปท. ก็มักจะเป็นรายนั้นเพียงรายเดียวที่เป็นคู่สัญญาผูกขาดกับ อปท. ในเขตพื้นที่นั้น ๆ

๓. ในหลายพื้นที่ปรากฏว่ามีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวโดยไม่มีผู้แข่งขัน ทำให้ อปท. จำต้องทำสัญญาจัดซื้อ

โดยไม่อาจปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้ บางพื้นที่ไม่มีรายใดยื่นเสนอราคาเลย ทำให้ อปท. ต้องจัดซื้อโดยวิธีตกลงราคา หรือวิธีกรณีพิเศษ

๔. ผู้ประกอบการที่ยื่นเสนอราคาทั้ง ๒ ราย มิได้ดำเนินการเอง แต่มีการมอบอำนาจให้บุคคลเดียวกันมาดำเนินการเสนอราคาแข่งขันกันเอง กรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงทั่วไปเกือบทุกภูมิภาค

๕. มีบุคคลคนเดียวกัน ที่ได้รับมอบหมายอำนาจจากผู้ประกอบการ ให้ไปยื่นเสนอราคาแข่งกับอีกรายหนึ่งพบว่าหากบุคคลดังกล่าวได้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบการรายใด รายนั้นก็จะเป็นผู้ชนะและได้ทำสัญญากับ อปท. และในการสอบราคาแข่งขันกับผู้ประกอบการเดิมที่ตนเคยได้รับมอบหมายมาก่อน และผู้แข่งขันที่บุคคลเดิมรับมอบอำนาจในคราวนี้ก็จะเป็นผู้ชนะในการสอบราคา

๖. พบว่า อปท. ทำสัญญาจัดซื้อโดยมิได้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ คือทำสัญญากับผู้ประกอบการ ซึ่งมิได้มีรายชื่อเป็นผู้ประกอบการที่ได้รับการรองรับสิทธิการจำหน่ายนมในพื้นที่เดียวกันกับ อปท. นั้น แต่ไปทำสัญญาซื้อนมจากผู้ประกอบการข้ามพื้นที่

๗. พบว่า อปท. ทำสัญญาจัดซื้อนมโรงเรียนจากผู้ประกอบการรายอื่น ที่มีได้เป็นผู้ประกอบการที่ได้รับรองสิทธิจำหน่ายนมโรงเรียนในทั้ง ๓ พื้นที่ที่ระบุไว้ให้ อปท. จัดซื้อ

๘. ในหลายพื้นที่พบว่าผู้ประกอบการได้มอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทน แต่ปรากฏว่าบุคคลนั้นยังไปเป็นผู้รับมอบอำนาจจากรายอื่นอีกหลายรายในพื้นที่อื่นด้วย

๙. ในหลายพื้นที่ (ภาคใต้ โซนที่ ๒) พบว่ามี การดำเนินการในลักษณะที่มีบุคคลในพื้นที่ (พ่อค้าคน) ทำหน้าที่เป็นนายหน้า รับดำเนินการหาซื้อนมจากทุกผู้ประกอบการ เพื่อให้ได้จำนวนที่เพียงพอส่งให้แก่โรงเรียน โดยตกลงแบ่งเขตพื้นที่กันดำเนินการ ซึ่งจะได้ค่าดำเนินการจากผู้ผลิต ถูกละ ๕๐-๖๐ สตางค์ โดยผู้ประกอบการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนดังกล่าวไปดำเนินการแทนทุกอย่าง ตั้งแต่เสนอราคา และทำสัญญา ทำให้ อปท. ไม่สามารถทำสัญญาได้เอง โดยตรงกับผู้ประกอบการแต่ต้องผ่านนายหน้า ซึ่งได้รับผลประโยชน์ ทำให้การเสนอราคามีอาจได้ทำสัญญาใน ราคาที่ต่ำกว่าราคากลางได้เลย

ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์ แบ่งเขตพื้นที่การจำหน่าย

๑. ตามหลักเกณฑ์การแบ่งเขตพื้นที่จำหน่ายแต่ละพื้นที่ โดยอ้างเหตุผลเพื่อบริหารจัดการระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ หากแต่ตามบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองสิทธิจำหน่าย พบว่าส่วนใหญ่จะได้รับการรับรองสิทธิเพียง ๑ พื้นที่ แต่มีผู้ประกอบการบางรายได้รับการจัดสรรโควตาและรับรองสิทธิให้จำหน่ายนมโรงเรียนได้ถึง ๒ โซน

๒. ผู้ประกอบการมิได้ดำเนินการจำหน่ายเพียงแต่ในเขตพื้นที่หรือโซนที่กำหนดไว้เท่านั้น หากแต่ยังจำหน่ายในโซนอื่นอีก

๓. แม้จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่า ผู้ที่จะจำหน่ายนมโรงเรียนได้ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการตรวจสอบและรับรองสิทธิจำหน่าย แต่ในทางปฏิบัติพบว่า มีผู้จำหน่ายนมพาสเจอร์ไรส์จำนวนมากถึง ๑๓ ราย ที่มีได้เป็นผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองสิทธิ

๔. พบว่ามีผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองสิทธิจำหน่าย แต่จากการตรวจสอบ ไม่ปรากฏมีการทำสัญญาจำหน่ายตามโครงการนมโรงเรียนกับ อปท. ใด ๆ เลย

ประเด็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการจำหน่ายนมโรงเรียน

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยเกษตรกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลหรือสถานศึกษาต่าง ๆ

บางแห่ง ที่มีโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นมที่ได้เข้ามาร่วมโครงการ และได้รับการรับรองเป็นผู้มีสิทธิจำหน่ายนมโรงเรียน แต่ไม่ดำเนินการเอง กลับว่าจ้างเอกชนให้เป็น ผู้แปรรูปของสถานศึกษา ซึ่งเป็นทรัพย์สินของรัฐ นอกจากนี้จากการสืบสวนพบว่า เอกชนผู้ดำเนินการผลิตดังกล่าว ได้ทำการผลิตนมจากโรงงานอื่นในเครือข่ายของตนที่มีจำนวนมาก แต่กลับใช้ตราและยี่ห้อผลิตภัณฑ์ของสถานศึกษา

อนึ่ง จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการปฏิบัติการทั้ง ๑๐ คณะ ซึ่งได้ลงตรวจสอบในระดับพื้นที่ของ อปท. ต่าง ๆ ทั่วประเทศ พบว่า นมโรงเรียนส่วนมากประสบปัญหาเกี่ยวกับรสชาติ กลิ่น สี และปัญหาความเข้มข้นของน้ำนม

ผลจากการทุจริตโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนดังกล่าวข้างต้น ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมาก แต่ได้นมโรงเรียนที่ด้อยคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของเด็กนักเรียนไปทั่วประเทศ

กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงาน ป.ป.ท. เห็นว่า กรณีนี้มีเจ้าหน้าที่รัฐกระทำการที่น่าเชื่อว่าเข้าข่ายความผิด โดยเป็นเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูง และเป็นเหตุต่อเนื่องเกี่ยวพันนับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นต้นมา อีกทั้งเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อทั่วประเทศ และเป็นที่สนใจของสาธารณะ จึงได้ส่งเรื่องผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) พิจารณาดำเนินการต่อไป เนื่องจาก พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำความผิด

อย่างไรก็ตามผลจากการตรวจสอบการทุจริตโครงการนี้ ส่งผลทำให้ปัจจุบันรัฐบาลได้สั่งยกเลิกนโยบายและแนวทางการจัดซื้อนมโรงเรียนที่มีอยู่เดิม ทำให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่จำกัดเขตพื้นที่การจำหน่ายของผู้ประกอบการ ซึ่งทำให้นักเรียนมีทางเลือกในการดื่มนมที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ■

การดำเนินงาน

ขงกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ประสภาวะขาดทุน

▶▶ กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ได้รับหนังสือร้องเรียน ร้องทุกข์ และกล่าวโทษ จากข้าราชการที่เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) จำนวนหลายรายทั่วประเทศ ขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีผลการดำเนินงานของ กบข. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีผลประกอบการติดลบหรือขาดทุน ในส่วนของผลประโยชน์ของสมาชิก กบข. เป็นจำนวนมาก ว่าอาจมีพฤติการณ์หรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือ อาจมีการดำเนินกิจการที่ปราศจากความระมัดระวัง ในฐานะผู้มีวิชาชีพหรือคุณแลกรักษาทรัพย์สินของผู้อื่นอย่างรอบคอบและเพียงพอ หรือกรณีข้อสงสัยของสมาชิกเกี่ยวกับความโปร่งใสในการบริหารจัดการกองทุน

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดปฏิบัติการและจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้ร่วมกันพิจารณาเนื้อหา รูปแบบ และกำหนดขอบเขตการตรวจสอบอย่างละเอียด รอบคอบ ระมัดระวัง ที่จะไม่ให้กระทบสิทธิสภาพ และชื่อเสียงขององค์กรหรือบุคคลตลอดจนการไม่ก้าวล่วงเข้าไปใช้อำนาจใด ๆ ตาม พ.ร.บ.มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑

กระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในทุกขั้นตอน จึงกระทำในลักษณะของการขอความร่วมมือ หรือความอนุเคราะห์ระหว่างหน่วยงานราชการ เพื่อขอรับข้อมูลเอกสาร หลักฐาน นำมาประกอบการพิจารณา จวบจนระยะเวลาได้ล่วงเลยผ่านมานานพอสมควร ทางสำนักงาน ป.ป.ท. ยังมิได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ประการใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก กบข. หน่วยงานอันเป็นต้นตอของปัญหา ทำให้กระบวนการพิจารณาข้อเท็จจริงในเชิงลึกตามประเด็นที่สมาชิก กบข. ได้ให้ข้อมูล รายละเอียด ตามเรื่องหรือหนังสือร้องเรียนต่าง ๆ นั้น มีโอกาสกระทำได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ในทุกประเด็น

แต่ถึงกระนั้น ผลจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อมูล เอกสาร หลักฐาน เท่าที่สามารถแสวงหาและรวบรวมนำมาประกอบการพิจารณาได้นั้น พบข้อมูลน่าสนใจอย่างมีเลศนัย สรุปได้ดังนี้

๑. การที่คณะกรรมการ กบข. ได้วางระเบียบว่าด้วยการมอบอำนาจด้านการลงทุน พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยในข้อ ๔ กำหนดให้คณะกรรมการจัดการลงทุนมีอำนาจอนุมัติด้านการลงทุนในกรณีต่าง ๆ เช่น การลงทุนทางเลือกในวงเงินไม่เกิน ๒๐๐ ล้านบาท การจัดสรรเงินทุนระยะสั้น การอนุมัติการจ้างบริษัทจัดการกองทุนตามบัญชีรายชื่อสำรอง เป็นต้น ซึ่งเป็นการกระทำที่น่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ และไม่เป็นที่มาของมอบอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กำหนดไว้

เนื่องจากการดำเนินกิจการของ กบข. มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการแบบพิเศษ ที่มุ่งเน้นให้คณะกรรมการ กบข. มีอำนาจในการบริหารจัดการกองทุนด้วยตัวเอง อีกทั้งคณะกรรมการจัดการลงทุนตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของกฎหมาย และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีความมุ่งหมายให้คณะกรรมการจัดการลงทุนมีอำนาจหน้าที่ในลักษณะของการช่วยเหลือของการดำเนินงานของคณะกรรมการ กบข. เช่น การให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ กบข. ดังนั้น การมอบหมายหรือมอบอำนาจให้คณะกรรมการจัดการลงทุนมีอำนาจอนุมัติด้านการลงทุน มีอำนาจจะกระทำได้ และถือว่ามีอำนาจจะเป็นการกระทำที่เกินอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๒. การออกอนุบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การลงทุน ไม่เป็นไปตามกรอบกฎหมายที่กำหนดอำนาจไว้ เช่น การเสนอให้มีการแก้ไขกฎกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในต่างประเทศ โดยให้คณะกรรมการ กบข. มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนในต่างประเทศ เกี่ยวกับประเภทหลักทรัพย์ที่ลงทุน การแยกประเภทหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูง น่าจะเป็นการไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๗๐ แห่ง พ.ร.บ.กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ที่กำหนดให้หลักเกณฑ์การลงทุนต้องกำหนดในกฎกระทรวง

๓. ผู้บริหารระดับสูง กบข. มีพฤติการณ์บริหารจัดการกองทุน และการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งกองทุน

อย่างชัดเจนจะเห็นได้จากกรณีภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั้งในและต่างประเทศระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๐ ที่ประสบภาวะถดถอย แต่ กบข. กลับเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงให้มีการลงทุนในต่างประเทศได้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเพดานสัดส่วนการลงทุนเป็นไม่เกินร้อยละ ๒๕ ของกองทุนทั้งหมด

๔. จากการตรวจสอบยังพบว่าคณะผู้บริหาร กบข. บางคน ได้กระทำฝ่าฝืนระเบียบและจรรยาบรรณว่าด้วย การซื้อขายหลักทรัพย์ที่จำกัดการทำธุรกรรม เช่น ตรวจพบข้อมูลว่าคณะผู้บริหารดังกล่าว ได้ซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าวของ กบข. ระบบการตรวจสอบและกลไกการบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันของผลประโยชน์ของพนักงาน กบข. ขาดประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากเมื่อตรวจสอบพบว่ามีกระทำฝ่าฝืนระเบียบและจรรยาบรรณแล้ว ไม่ดำเนินการลงโทษต่อไป

๕. การที่ผู้บริหารระดับสูงของ กบข. ได้เข้าไปเป็นกรรมการ และ/หรือ เลขานุการ ในคณะอนุกรรมการที่สำคัญ ๆ หลายคณะ อาทิ คณะกรรมการ กบข. คณะอนุกรรมการจัดการลงทุน คณะอนุกรรมการกฎหมาย คณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะอนุกรรมการธรรมาภิบาล คณะอนุกรรมการจัดการกลยุทธ์การลงทุน ทำให้ผู้บริหารสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบและกลไกที่สำคัญในการบริหารจัดการการลงทุน การจัดการกองทุนของ กบข. ซึ่งน่าจะส่งผลขึ้นและแนวโน้มให้มีการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยง และ/หรือ หลักทรัพย์ที่อาจเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบได้

๖. การซื้อขายหลักทรัพย์ของคณะผู้บริหารดังกล่าว ในลักษณะเป็นการซื้อขายตัดหน้ากองทุน หรือในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนของ กบข. ซึ่งมีพฤติการณ์ว่า

อาจใช้ตำแหน่งหน้าที่ซึ่งสามารถอาศัยประโยชน์จากข้อมูลวงในเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่น

๗. การที่คณะผู้บริหารดังกล่าว เข้าไปเป็นกรรมการในบริษัทที่ กบข. เข้าไปลงทุน ซึ่งถือว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำในฐานะผู้แทนของ กบข. ไม่ใช่ในฐานะส่วนตัว ดังนั้น หากมีผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทนจากการเข้าร่วมเป็นกรรมการ เช่น ค่าเบี้ยประชุม โบนัส ที่เกิดขึ้นในระหว่างดำรงตำแหน่งนั้น สมควรส่งเข้ากองทุนเป็นรายได้ของ กบข. ในฐานะดังกล่าว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือมีลักษณะที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ รวมทั้งทิศทางการลงทุนของ กบข. นำมาซึ่งการลงทุนในตราสารหนี้ที่ขาดทุนเป็นจำนวนมาก อันอาจส่งผลให้ผลการดำเนินงานของ กบข. ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ประสบภาวะขาดทุน ทั้งการลงทุนในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ การกระทำของผู้บริหาร โดยเฉพาะการซื้อขายหลักทรัพย์ อาจเข้าข่ายเป็นความผิดทางอาญาตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ และอาจเข้าข่ายความผิดตามมาตรา ๒๔๑ และมาตรา ๒๙๖ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่แก้ไขเพิ่มเติม

กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงาน ป.ป.ท. พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ข้ายความผิดของผู้บริหารระดับสูงและคณะผู้บริหารดังกล่าวข้างต้น ควรเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมได้เสนอรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล กบข. โดยตรง เพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ■

- สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ร้องทุกข์และกล่าวโทษขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีผลการดำเนินงานของ กบข. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑

